

Д.В. КРИЛОВ

Запорізький Національний Університет

ZASADY REALIZACJI PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH PRZEZ UKRAIŃSKIE PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE

Streszczenie. Pod względem gospodarczym, położenie geograficzne Ukrainy jest jednym z obiecujących rynków dla inwestycji. Tylko stworzenie atrakcyjnej polityki inwestycyjnej pozwoli na poprawę działalności przedsiębiorstw przemysłowych Ukrainy oraz wzrost ich konkurencyjności.

Słowa kluczowe: przedsiębiorstwo, ocena atrakcyjności inwestycyjnej, polityka inwestycyjna.

RULES FOR IMPLEMENTATION OF INVESTMENT PROJECTS BY UKRAINIAN INDUSTRIAL COMPANY

Summary. On the activity of each company are many external and internal factors, including those outside as the geographical location of the enterprise, competition and state action. In terms of economic - geographical location of Ukraine is one of the promising markets for investment. Only the formation of attractive investment policies will attract investment resources in the activities of industrial enterprises of Ukraine.

Keywords: enterprise, evaluation of investment attractiveness, investment policy.

Докорінні зміни в економіці України, зумовлені переходом її до ринку, визначили необхідність створення такого господарського механізму, який дасть змогу підприємствам реалізувати принципи ринкових відносин, сприятиме підвищення їх конкурентоспроможності, забезпечить динамічний розвиток.

В умовах ринку кожне підприємство є незалежним товаровиробником. Воно може самостійно приймати будь-які рішення у межах чинного законодавства. Водночас підприємство у своїй діяльності зазнає впливу макроекономічних чинників,

зовнішнього середовища, воно відповідальне за свої дії перед державою, діловими партнерами, перед кінцевим споживачем своєї продукції.

Задоволення потреб споживача - основна мета ринкової економіки. Але фірми, які виробляють певні товари чи надають послуги, у своїх бажаннях далекі від альтруїстичних мотивів. Кожне підприємство прагне мати прибуток, одержання якого потребує знань та досвіду з економіки підприємства.

Підприємство як суб'єкт господарювання водночас є основною ланкою народного господарства, отже, від результатів його діяльності залежить і загальний стан економіки країни, добробут її населення. Вивчення економіки підприємства дає можливість з'ясувати основні принципи формування і використання його виробничого потенціалу, опанувати форми і методи господарювання і на цьому ґрунті розробити конкретні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах. Досягти позитивних результатів господарської діяльності можна за допомогою правильної організації виробничих відносин на підприємстві, а також оптимального розподілу матеріальних, трудових, фінансових та інвестиційних ресурсів.

Державна підтримка надається суб'єктам інвестиційної діяльності, які реалізують схвалені Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу при Кабінеті Міністрів України з питань надання державної підтримки суб'єктам інвестиційної діяльності, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки (далі - спеціально уповноважений орган при Кабінеті Міністрів України), Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки.

Пріоритетними галузями економіки є галузі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та експортного потенціалу, створення нових робочих місць. Перелік пріоритетних галузей економіки визначається Кабінетом Міністрів України. Інвестиційним проектом у пріоритетній галузі економіки вважається інвестиційний проект, що передбачається реалізувати на новоствореному або діючому підприємстві, на якому буде проведено реконструкцію або модернізацію (за обов'язкової умови виділення окремого структурного підрозділу, на якому буде реалізовуватися інвестиційний проект) та який одночасно відповідає таким критеріям:

1) загальна кошторисна вартість перевищує суму, еквівалентну:

3 мільйонам євро - для суб'єктів великого підприємництва;

1 мільйону євро - для суб'єктів середнього підприємництва;

500 тисячам євро - для суб'єктів малого підприємництва;

2) кількість створених нових робочих місць для працівників, які безпосередньо задіяні у виробничих процесах, перевищує:

150 - для суб'єктів великого підприємництва;

50 - для суб'єктів середнього підприємництва;

25 - для суб'єктів малого підприємництва;

3) середня заробітна плата працівників не менш як у 2,5 раза перевищує розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року [1].

Одним з основних завдань, що стоять перед інвестором, є вибір об'єктом інвестування такого підприємства, яке входить до перспективних галузей економіки й забезпечує найвищу ефективність інвестицій. Основою такого виробу є оцінка інвестиційної привабливості. Отже, для підприємств, які прагнуть залучення інвестицій. Основним завданням привабливого інвестиційного клімату як на рівні окремого підприємства, так і на рівні галузі.

Українські промислові підприємства, як правило, зорієнтовані на іноземних інвесторів, які сьогодні, виходячи на український ринок, намагаються за короткі строки якомога більше максимізувати прибуток, що призводить до скорочення питомої ваги інвестицій у такій матеріло-трудомісткій галузі, як харчова промисловість.

Згідно з науковими джерелами інвестиційна привабливість залежить від таких факторів:

- цілеспрямованість вкладених коштів, тобто інвестор має бути впевненим у цільовому використанні його грошових коштів;
- строковості – інвестор має знати чітко обумовленні строки вкладення своїх грошей;
- поворотності – інвестор має бути впевненим у поверненні його фінансових інвестицій з обумовленими відсотками [1].

Вважаємо за доцільне додати до них ще й такий фактор, як перспективність – інвестор повинен бути впевненим у фінансовій стійкості підприємства та у його подальшому розвитку.

На діяльність кожного підприємства діє безліч зовнішніх і внутрішніх чинників, зокрема такі зовнішні, як географічне розташування підприємства, дія конкурентів та держави. З погляду економіко – географічного розташування Україна є одним з перспективних ринків для вкладення капіталу. Лише формування привабливої інвестиційної політики дозволить залучити інвестиційні ресурси в діяльність промислових підприємств України.

Розробляючи інвестиційну політику промисловим підприємствам необхідно враховувати критерії ефективності її реалізації. Інвестиційна політика промислових підприємств може бути привабливою в тому випадку, коли привабливою буде державна інвестиційна політика. При цьому поширеною помилкою є орієнтація на такий критерій, як приріст інвестицій, зростання валового внутрішнього продукту

(ВВП), зростання доходу і споживання на душу населення. Це не цілком правомірно, по-перше, тому, що таке зростання є результатом усієї економічної політики і виокремлювати вклад інвестиційної складової дуже непросто; по-друге, тому, що між приростом інвестицій і їх ре-зультативністю у формі приросту ВВП обов'язково буде розрив у часі, що не дозволяє використовувати значення цих показників для конкретних років як даний критерій. Що ж до зростання споживання, то віно може тимчасово мати місце і у разі падіння об'ємів інвестицій (при падінні норми накопичення).

Важливо, щоб запропоновані критерії не лише характеризували результати реалізації передусім інвестиційної політики держави, але і могли отримати або чітку кількісну, або якісну (експертну) оцінку. З цієї точки зору в числі відповідних критеріїв вважаємо за доцільне запропонувати:

- а) підвищення ефективності і збільшення об'ємів інвестицій з одночасним збільшенням долі інноваційних інвестицій в їх структурі, у тому числі - підтримка створення так званих закриваючих технологій, тобто тих, які знецінили раніше зроблені капіталовкладення, наскільки б великі вони не були.
- б) зниження інвестиційних ризиків і, отже, поліпшення кредитного рейтингу країни, що публікується провідними міжнародними рейтинговими агентствами, забезпечує зниження вартості запозичень на світовому ринку капіталу як для держави, так і для державних корпорацій;
- в) підвищення якості інвестиційного законодавства;
- г) розвиток інфраструктури інвестиційного ринку (передусім - рекапіталізація і підвищення надійності функціонування банківської системи);
- д) підвищення якості життя населення на основі реалізації інвестиційних проєктів розвитку соціальної сфери;
- е) випереджаюче зростання інвестиційної активності в депресивних регіонах країни, що забезпечує поетапне скорочення їх багатократного відставання від найбільш розвинених регіонів [2, с. 14].

З урахуванням наведеного вище до основних напрямів інвестиційної політики промислових підприємств вважаємо за доцільне віднести:

– "утримання" зовнішніх чинників пожвавлення інвестиційної активності, що припускає відмову від прискореного зміцнення національної валюти у відриві від процесу підвищення конкурентоспроможності реального сектора економіки, і надання максимального сприяння збереженню сприятливої кон'юнктури світових сировинних ринків;

– зниження процентних ставок до рівня, відповідного ефективності інвестицій в реальний сектор економіки, на основі забезпечення збалансованого бюджету і подальшого зниження інфляції;

- завершення податкової реформи, що припускає розширення інвестиційних можливостей суб'єктів ринку, а також вдосконалення амортизаційної політики;
- підвищення інвестиційної привабливості підприємств на основі вирішення проблеми "ефективного власника";
- розвиток інфраструктури інвестиційного ринку і формування атмосфери взаємної довіри між інвестиційними інститутами і приватними інвесторами;
- формування умов для трансформації в інвестиції заощаджень населення;
- зниження адміністративних бар'єрів інвестиційної діяльності, включаючи спрощення бюрократичних процедур вибору інвестором місця розташування створюваних підприємств і отримання необхідних узгоджень на передінвестиційній стадії реалізації інвестиційних проектів;
- формування організаційно-правових передумов зниження інвестиційних ризиків на основі зміцнення судової системи і підвищення якості гарантій захисту прав інвесторів з метою стимулювання трансформації в реальні інвестиції заощаджень населення, прямих інвестицій внутрішніх і зовнішніх стратегічних інвесторів;
- застосування диференційованого інструментарію стимулювання інвестиційної діяльності в різних галузях економіки з урахуванням їх стратегічних перспектив, пріоритетності розвитку для економіки країни і можливості отримання мультиплікативного ефекту за рахунок переливання інвестиційного попиту по ланцюжках міжгалузевих взаємодій;
- зниження нерівномірності інвестиційної привабливості регіонів, що мають глибокі відмінності як в рівні економічного розвитку, так і в рівні ризиків довгострокового інвестування в основний капітал.

В процесі формування інвестиційної політики підприємства, як правило, виділяють три основні напрямки: реальні, фінансові та інноваційні інвестиції.

Реальні інвестиції є в даний час основним напрямком інвестиційної діяльності підприємства. Вони представляють собою вкладення засобів в реальні матеріальні активи, в основному в оновлення основних фондів підприємства.

Фінансові інвестиції представляють собою вкладення засобів підприємства на термін більше одного року в різні грошові і фондові інструменти інвестування, серед яких найбільш значну долю займають вкладення засобів у цінні папери.

Інноваційні інвестиції представляють собою вкладення засобів в нематеріальні активи, що забезпечують впровадження сучасних наукових досягнень в практику діяльності підприємства.

Отже, інвестиційний проект може бути реалізований у тих регіонах, де для цього є найкращі умови. Запорізька область сьогодні – це безцінна перлина, сформована віхами історії – славетне козацтво, велетень ДніпроГЕС, один з головних центрів бурхливого розвитку економічного, технологічного й інтелектуального потенціалу незалежної

України. Агропромисловий комплекс області є надзвичайно привабливим для інвестування. Головними складовими інвестиційної привабливості АПК регіону є родючі землі (площа сільськогосподарських угідь області складає 2248,4 тис. га, або 5,4 % сільгоспугідь України), кваліфіковані трудові ресурси (у сільській місцевості проживає 24,5% населення регіону, з яких понад 50% у працездатному віці), значні потужності переробної галузі (успішно працюють понад 545 підприємств 8 провідних підгалузей – зернопереробної, зернокруп'яної, хлібопекарної, м'ясопереробної, молокопереробної, кондитерської, олійно-жирової, лікєро-горілочної тощо), вигідне для експорту продукції географічне розташування.

У регіоні розташована низка підприємств харчової та переробної промисловості, які за потужностями та обсягами виробництва є провідними в Україні: Пологівський олійно-екстракційний завод, Запорізький оліяжиркомбінат, Запорізький та Мелітопольський м'ясокомбінати [3].

Такі підприємства, як ВАТ „Запорізький пивобезалкогольний комбінат „Славутич”, ЗАТ „Запорізький завод безалкогольних напоїв”, ДП „Імідж Холдинг” АК „Імідж Холдинг АпС” є яскравими прикладами вигідного інвестування у харчову галузь регіону.

Висновки

Інвестиційні пріоритети тієї чи іншої галузі визначаються здатністю підприємств забезпечити високу і швидку рентабельність інвестицій. З цієї точки зору Запорізька область, де зосереджено значний туристично-рекреаційний потенціал, сприятливі природні та кліматичні умови, необхідна для обслуговування даної галузі інфраструктура, є дуже перспективним регіоном. До того ж, світова практика свідчить, що саме ця галузь є однією з найефективніших для інвестування.

Потужний якісний освітній потенціал області (наявні заклади вищої, професійно-технічної, базової освіти, заклади післядипломної освіти та дослідно-наукові установи), розгалужена мережа закладів культури (краєзнавчі, мистецтвознавчі музеї, музеї історії та археології, професійні театри, філармонія, симфонічний оркестр якої вважається одним із найкращих в Україні), толерантність і злагода в релігійному середовищі – все це є складовими частинами того ресурсу, який через плідне поєднання економічного і освітньо-культурного потенціалу нашого краю формує привабливий інвестиційний імідж Запорізької області.

Bibliografia

1. Н.І. Гавриленко Н.І. Особливості інвестиційних процесів на макро- та мікрорівні/ Н.І. Гавриленко, О.О. Чередніков// Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Режим доступу: [<http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=7&id36>]
2. Кубарева І.В., Батенко Л.П. Інструментарій проектного управління в забезпеченні інвестиційної привабливості компанії / І.В. Кубарева, Л.П. Батенко // Управлінські інновації: зб. наук. праць. – Вип. 2. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. –С. 11-16.
3. Інвестиційна привабливість. Офіційний портал Запорізької міської влади. Режим доступу: <https://meria.zp.ua/test/index.php?id=23>

Abstract

Investment priorities of an industry defined by the ability of enterprises to provide high and quick return on investment. From this perspective, Zaporizhia region, where the focus significant tourism and recreational potential, favorable natural and climatic conditions required for the maintenance of the infrastructure is very promising region. Powerful high-quality educational potential of the region (available institutions of higher, vocational, basic education, postgraduate education institutions and research and academic institutions), an extensive network of cultural institutions (local history, art museums, museums of history and archeology, professional theaters, philharmonic, symphony orchestra which considered one of the best in the Ukraine), tolerance and harmony in the religious environment - all these are part of the resource, which through a combination of economic and productive educational and cultural potential of our country generates attractive investment image of Zaporozhye region.